

Slovenski zamejski Slogath

Pred tremi leti sem dobila štipendijo Evropskega urada za manj razširjene jezike, s katero sem se lahko udeležila študijskega potovanja po Irski. V Dublinu se je zbrala skupina štipendistov, ki so prihajali iz vse Evrope, skupnega pa smo imeli to, da smo se že tako ali drugače zanimali za manjšinske jezike oz. skupnosti. Simpatični irski vodič nas je spremljal po raznih krajih svoje zelene države, smisel potovanja pa je bil odkrivanje jezikovne situacije gaelškega jezika, ki je skupaj z angleščino uradni jezik irske republike, vendar manjšinski jezik, saj ga angleščina na vseh področjih izpodriva. Predstavniki drugih evropskih manjšinskih skupnosti (teh je bilo med udeleženci največ) smo primerjali načine boja proti asimilaciji, ki jih uporabljajo na Irskem, s temi, ki jih uporabljamo vsak v lastni skupnosti.

Takoj sem opazila, kako Irci zelo skrbijo za svojo keltsko kulturo. Zelo so pozorni do vseh oblik umetnosti, podpirajo na primer glasbene skupine, pesnike, pisatelje, jim omogočajo izdaje plošč, oz. knjig, nastope, koncerte, če le izberejo gaelščino za jezik, preko katerega se izražajo.

Ena izmed stvari, ki so se mi iz tistega potovanja najbolj vtisnile v spomin, je bil mladinski festival Slogath. Potekal je v nekem mestecu severno od Dublinu in trajal je en teden. Na njem se je predstavilo na stotine mladih umetnikov likovnega, literarnega, gledališkega in glasbenega področja. Selekcije za finalni del festivala so potekale že mesece pred tem zaključnim delom festivala. Žirija je prepotovala celo Irsko in si ogledala vse predstave, razstave, prireditve in vse prijavitelce kritično ocenila. Pri vsakem posamezniku in skupini je presodila, kje in na kakšen način bi se lahko izpopolnil, tako da je bila stalnica tega ocenjevanja vedno nek konstruktiven pristop do umetniškega izražanja mladih, iskanje kvalitete in spodbujanje mladih, da se izražajo v keltskem jeziku.

Naša skupina si je ogledala prikaz najboljših gledaliških, oz. glasbenih točk. Bila sem presenečena nad pestrostjo prikazanih točk: nastopila je rock skupina, ki je nekatere uspešnice iz svetovne glasbene scene prevedla v gaelščino, nastopilo je več glasbenih skupin, ki so predstavile tradicionalno keltsko glasbo, nekaj plesnih folklornih skupinic, nekaj pantomimov in celo skupina osnovnošolčkov, ki so pripravili kratek musical.

Od takrat, ko sem prisostvovala temu festivalu, sem si vedno želela, da bi tudi v naši manjšini posvetili veliko več energije mladim in njihovemu umetniškemu izražanju. Obžalovala sem dejstvo, da mi nimamo svojega festivala Slogath, da smo vse premalo pozorni na mlade, ki se prepoznajo v modernejših oblikah izražanja.

Zdaj pa imam končno občutek, da se tudi pri nas marsikaj premika v pravo smer. Lani smo tako lahko prisostvovali ponovnemu rojstvu Festivala slovenske tržaške popevke in čeprav predstavljene popevke niso v celoti odgovarjale okusom mladih, so pa le vzpodbudile celo kopico mladih ustvarjalcev in izvajalcev, da so se spopadli s tem žanrom. Na področju likovne in fotografske umetnosti se tudi zadnja leta kar vrstijo natečaji in delavnice, veliko manj vzpodbud pa mladi doživljajo na literarnem področju. Zato je še toliko pomembnejši literarni, likovni in fotografski natečaj, ki ga vsako leto izključno za mlade prireja Slovenski kulturni klub. In zdaj smo prišli še do velikega festivala zamejskih amaterskih gledališč, ki ga je letos prvič organiziralo športno kulturno društvo Cerovlje/Mavhinje. Pobu-

KLUB

Pogovor s predsednico Slovenskega kulturnega kluba Francesco Simoni

Ob koncu sezone smo se pogovorili s predsednico Slovenskega kulturnega kluba, Francesco Simoni, da bi nam povedala svoje mnenje o pravkar zaključeni sezoni. Namesto običajnega poročila o klubovskih sestankih torej objavljamo naslednji kratek intervju.

Francesca, kaj bi povedala o programu letošnje sezone v Slovenskem kulturnem klubu; kaj pa o zaključnih sestankih?

Program letošnje sezone SKK je bil precej raznoliken. Imeli smo možnost spoznati najrazličnejša področja, od religije do literature in zgodovine.

Leto smo zaključili z že tradicionalnim kvizem, ki pa ni bil deležen velike pozornosti s strani mlajših klubovcev.

da je res hvalevredna, saj smo lahko tako videli, koliko mladih se navdušuje za to dejavnost, koliko truda in energij je vsako leto vloženi v gledališko dejavnost in, glede na odziv publike, kako je ta žanr pri naših ljudeh priljubljen. Ta festival lahko postane lepa prilika, da se vse amaterske gledališke skupine redno srečujejo, primerjajo opravljeno delo, iščejo novih idej in zamisli, tekmovalni značaj festivala pa je lahko spodbuda za iskanje kvalitete.

Festival slovenske tržaške popevke, likovni, fotografski in literarni na-tečaj Slovenskega kulturnega kluba, festival zamejskih amaterskih gledališč in tudi števerjanski festival narodno zabavne glasbe (čeprav ni namenjen izključno zamejskim ansamblom), so torej pobude, ki bi zaslužile večjo pozornost, večjo pomoč (tako organizacijsko kot predvsem finančno), saj skrbijo za prenavljanje naše kulture in s tem naše manjšinske skupnosti. Pri teh pobudah mora biti največja pozornost in skrb namenjena prav mladim, ki se odločajo za izražanje v slovenskem jeziku, ki s to svojo dejavnostjo (na gledališkem, glasbenem, literarnem in drugih področjih) ostajajo v naši sredi, gojijo lepo slovensko besedo, se učijo nastopa v javnosti, v njih raste ponos, da so Slovenci.

Čeprav torej mi nimamo še našega festivala Slogath, to se pravi enega samega velikega festivala, ki bi bil namenjen samo mladim, in ki bi zaradi kvalitete predstavljenega dela bil prva odskočna deska za mlade, ki bi se potem uveljavili na državni in celo svetovni ravni (kot se dogaja na Irskem), se pa le tudi pri nas začena uveljavljati mnenje, da so take pobude nekaj zelo koristnega in stimulantnega za utrip naše zamejske skupnosti. Zato pozdravljamo novorojene festivale in jim kličemo še na mnoga leta.

Breda Susič

Pogovor s predsednico Slovenskega kulturnega kluba Francesco Simoni

Za zadnje letošnje srečanje pa smo se dogovorili, da se bomo drug od drugega poslovali s pizzo. No, na srečo je bila tokrat udeležba večja in zaradi tega tudi večja zabava.

Kaj se ti je v letošnjem programu zdelo pomanjkljivo?

To, kar se mi je zdelo v letošnjem programu pomanjkljivo, so bila zgodovinska predavanja. Nekaj smo jih sicer imeli (v zvezi z vojno v Čečeniji, s koncentracijskimi taborišči med drugo svetovno vojno in v zvezi z antifašistično organizacijo TIGR), vendar glede na to, da smo letos praznovali petdeseto obletnico osvoboditve, mislim, da bi morali to malo bolj poudariti. Poleg tega pa so nam nekateri zvesti klubovci očitali (in med temi sem tudi sama), zakaj se tudi letos nismo odzvali povabilu prijateljev krožka OZN iz Postojne in se odpeljali k njim na obisk.

Vsekakor pa menim, da so v letošnji sezoni doživela večji uspeh predavanja in srečanja z raznimi avtorji (npr. z Borisom Pahorjem, ki nam je predaval o Edvardu Kocbeku, s Prešernovim nagradencem Alojzom Rebulo in Cirilom Zlobcem) kot pa organizirane zabave.

Kateri sestanki pa so bili po tvojem mnenju najbolj uspešni?

Pobuda, ki je po mojem mnenju žela veliko pozornosti (o čemer je pričala velika udeležba), so bili sestanki namenjeni budizmu. Predavanje o tem je imela prof. Mirjam Bratina, za tem pa smo imeli še možnost, da smo si ogledali film Mali Buda. Veliko število ljudi, bodisi mlajših kot starejših, je kot vsako leto privabil Slovenija party.

Hvala za pogovor.

Erika Baldé

5. DRAGA MLADIH PROGRAM

Četrtek, 31. avgusta:

- 15.00 – zbiranje v parku Finžgarjevega doma (Narodna ulica, 89, Opčine/Trst)
- 16.00 – predavanje: Mediji sedanosti
- 17.00 – seminarsko delo po skupinah
- 18.00 – diskusija
- 19.00 – večerja
- 20.30 – dramska igra

Petek, 1. septembra:

- 09.00 – zajtrk
- 10.00 – predavanje: Mediji bodočnosti
- 11.00 – seminarsko delo po skupinah
- 12.00 – diskusija
- 13.00 – kosilo
- 14.00 – sprehod
- 17.00 – otvoritev študijskih dni Draga, predavanje, diskusija
- 21.00 – ples in družabnost

Sobota, 2. septembra:

- 08.30 – sv. maša
- 09.00 – zajtrk
- 10.00 – okrogla miza (Mediji-politika-pluralizem-etika)
- 13.00 – kosilo
- 14.30 – refleksija

Kdor se želi udeležiti celotnega programa, se lahko prijavi na naslov MOSP, ul. Donizetti 3, 34100 Trst (tel. 040/370846, fax 633307): prenočišče in obedi so zagotovljeni samo za tiste, ki se prijavijo in plačajo prispevek 30.000 ltl. Prispevek lahko izplačate ob prihodu na prireditveni prostor. S seboj prinesite spalno vrečo ali posteljino.

RAST, mladinska priloga Mladike.
Pripravlja uredniški odbor mladih.

Pri tej številki so sodelovali:
Breda Susič, Erika Baldé,
Neva in Andrej Zaghet, Igor Bogatec,
Matej Santi in F. Janez Mljač

Uredila Breda Susič

Trst, julij 1995

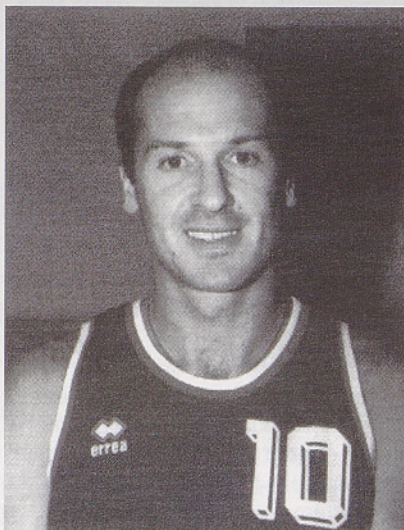
Tisk Graphart
Drevored G. D'Annunzio 27/E,
Tel. 040/772151

Profil uspešnega slovenskega športnika: pogovor z Borisom Vitezom

Letos je slovenski zamejski šport poskrbel za vrsto zadoščenj: med temi bi omenili podvig članske ekipe Jadrana, ki bo naslednjo sezono odigral v B2 ligi. Vsi košarkarji so bili deležni pohvale s strani navijačev; posebno priljubljen pa je gotovo bil Boris Vitez, sicer star znanec ne samo slovenskega občinstva, ampak tudi vsedržavnega in celo mednarodnega. Njega sem torej vprašala, ali bi odgovoril na nekaj vprašanj za Rast: reči moram, da sem njegovo prijaznost še posebno cenila, saj sva bila za intervju domenjena ravno na tisti junjski četrtek, ko smo na Tržaškem okusili nič kaj prijetno burjo, ki nas je z obilnimi monsunskimi nalivi popeljala naravnost v jesenski čas. Podpisano je tale intervju stal prometejski boj z naravnimi elementi in zastoji v prometu, gosta pa dokajšnjo mero uslužnosti, saj bi v takem nalivu marsikdo raje ostal doma.

No, z gostom sva končno lahko sedla za mizo in pričela s pogovorom: najprej sem ga povabila, naj sam seznanj bralce o svoji bogati športni karieri.

Rojen sem v Melbournu, v Avstraliji. V Trst sem prišel pri trinajstih letih, saj sta bodisi mama kot oče čutila domotožje po rojstnem kraju: predvsem mamó je sililo nazaj v Veliki Repen. S športnega vidika sem se najprej zanimal za nogomet: začel sem že v Avstraliji in ga nato igral do petnajstega leta. H košarki me je privabila družba sošolcev na Znanstvenem liceju: prve korake sem opravil pri openskem Poletu, nato pa prešel med Jadranove mladince; do velikega skoka k prvi Jadranovi ekipi je prišlo leta 1976: v tem dresu sem igral vse do leta 1984, ko sem se za tri leta preselil k tržaškemu prvoligašu Stefanelu; od leta 1987 sem nato tri sezone odigral pri goriškem prvoligašu Segafredu. Vmes je prišlo do srečnega naključja, ki ga je vredno zabeležiti: poleti leta 1988 sem

poletni rok sezone odigral proti prvotni ekipi iz Melbournu, ki je nato tisto jesen zmagala naslov prvaka. Nato sem v Italiji igral v Benetkah...

Ne tako hitro! Omeniš avstralsko izkušnjo in nas potem pustiš na cedilu: bralci so vendar radovedni...

(smeh) Ja, to je zanimiva zgodba, kajne? Podpredsednik avstralskega moštva se je pisal Venier, sicer doma iz Nabrežine; v Melbournu je takrat igral tudi Američan Dillon, s katerim sva bila soigralca pri Segafredu, in ki je društvu predlagal, da bi jaz odigral tri mesece kot član ekipe: birokratskih težav ni bilo, saj imam avstralsko državljanstvo, zato sem lahko doživel tisto enkratno izkušnjo. Zabavno je bilo opazovati odnos tamkajšnje italijanske skupnosti in njenih klubov: na časopisih so se stalno pojavljali naslovi kot tale: *"Finalmente l'Italia torna in Australia!"*

No, potem sem se vrnil v Italijo in eno leto igral pri beneškem prvoligašu, dokler se nisem preselil v Rim, k ekipi, ki je takrat bila v B1 ligi; nato sem zopet igral v Gorici (tudi v B1): z ekipo je prišlo do nesporazumov predvsem ekonomskega značaja, tako sem eno leto miroval.

Ekonomsko vprašanje je v italijanski košarki zelo aktualno: v zadnjih desetih letih smo namreč lahko opazili, kako so nekateri sponzorji (Benetton, Messaggero) trošili milijarde, da bi si zagotovili najboljše igralce in ekipe omogočili naskok na naslov; v teku let je to pretiravanje povzročilo krizo košarke: milijarde krožijo tudi pri nogometu, vendar so tam inkasi izredno visoki, saj si tekmo lahko ogleda tudi šestdesettisoč ali več oseb, medtem ko je pri košarki od tri do štiri tisoč ljudi. Sicer je tudi res, da od košarke se da dobro živeti, vendar pa ne kot povprečen igralec.

Letos si uspešno odigral sezono pri Jadranu: kako si sprejel ponudbo, da bi se ponovno vrnil v vrste članske ekipe? Te je motilo, ko so te novinarji imenovali za vodjo mlajših igralcev in s tem poudarjali razliko v letih?

Bil sem mnenja, da se pri triintridesetem letu moram nekje ustaviti: imam ženo, triletnega otroka. Moje začetne sanje so vedno krožile okrog Jadrana: bil sem vesel, ko mi je društvo ponudilo možnost, da ponese izkušnje A lige med mladince. Kar pa se nazivov tiče, smo se v telovadnici vedno šalili na njihov račun: nikoli jih nisem razumel kot žalitev, bili so simpatični.

Igral si z znanimi Jadranovci, ki so pred leti zamejstvo navduševali za košarko in dosegli izredne rezultate: kako ocenjuješ razlike med mlado in staro generacijo igralcev?

Pripadali smo letniku 1960-61: mislim, da je težko imeti toliko nadarjenih igralcev na istem kraju; sedaj je dobrih igralcev malo: mlajši imajo ob košarki marsikatero drugo zanimanje – od diska dalje. Za nas pa je košarka bila primarna zadeva: bili smo sošolci, videvali smo se na igrišču, kot prijatelji zahajali v osmice in na zabave: razumeli smo se na prvi pogled, kar tako, brez besed, kar je nedvomno botrovalo naši uspešni igri.

Med vsemi takratnimi Jadranovci si ti šel najdlje: bi kaj več povedal o svoji izkušnji v italijanskih ekipah?

Že leta 1982 sem odklonil povabilo, da bi igral pri italijanski ekipi, dve leti kasneje pa me je izkušnja pritegnila in sem vstopil v ekipo, ki je igrala na najvišji ravni. Z Jadranom sem žel veliko (prestop iz I. divizije v C1 ligo) in sem pri triindvajsetih letih bil morda prestar za tak podvig v profesionalni ligi, vendar se nisem nikoli kesal takratne izbire, saj je prvo leto pri Stefanelu bilo krasno, z drugimi soigralci (tudi z Američani) sem do danes ostal v dobrih odnosih; takratni Stefanel je močno spominjal na Jadran: bili smo istih let, prihajali smo od vsepovsod – iz Italije in iz ZDA – se spoprijateljili. Kasnejša leta rezultatsko niso bila na isti višini: okusil sem tudi grenke trenutke, stres, zahteve sponzorjev in trenerjev, trening dvakrat dnevno (z ogledom videokaset, dviganjem uteži, delom v telovadnici). V šestih letih sem praktično poskusil malo vsega. Izkušnjo bi sicer ponovil, vendar bi verjetno prej pristopil k profesionalcem. Izkušnja mi je koristila tudi zato, da sedaj cenim ritem pri Jadranu: trening enkrat dnevno, en cel dan počitka... Res ni primerjave.

Sprašuješ me o kasnejših odnosih z Jadranovci: ostali smo prijatelji tudi potem, ko smo se razšli; oni so hodili na moje tekme, jaz pa na njihove. Sploh nisem zaloputnil vrat, ko sem odšel k Stefanelu.

Igral si v več ekipah: je bila težavna selitev z družino iz mesta v mesto?

Imel sem to srečo, da sem sedem let igral na najvišji ravni zelo blizu do-

Naša predsednica Francesca Simoni, blagajničarka Alenka Giugovaz, revizorka Nataša Zubalič ter člani Valentina Bembì, Raffaella Petronio in Alex Purrič so uspešno opravili maturitetni izpit. Iskrene čestitke in vse najboljše jim izrekajo člani in prijatelji

Slovenskega kulturnega kluba

ma: v Trstu, Gorici in v Benetkah. V Rimu sem doživel izredno leto v ekipi, kjer smo se odlično razumeli: imeli so tipičen rimski čut za gostoljubje. V Gorici pa je prišlo do ekonomskih sprememb in do težav v organizaciji: bila so leta, ko je košarka zašla v krizo zaradi pretiravanja, o katerem sem prej govoril; društvo je sklenilo, da bo ubralo drugo pot in meni se ekonomsko ni več splačalo.

Si kdaj mislil na alternativo športu? Hočem reči, si si kdaj želel, da bi počel kaj drugega? In še to: gledano si že dosegel višek; kaj bi rad po zaključeni karieri?

Po zaključenem šolanju na liceju sem se vpisal na Visoko šolo za prevajalce, kjer sem ostal dve leti; sicer reči 'ostal' ni ravno točno, saj sem takrat bil prvo leto v A1 ligi in povrh še pri vojaki. Na Visoki šoli zahtevajo prisotnost študenta na lekcijah, mene pa ni pogosto zaneslo na predavanja; športno sem bil že tako aktiven, da sem potem univerzo opustil.

Moji načrti za prihodnost? Ravno te dni opravljam zadnja opravila v prostorih na Proseku, kjer bi rad po ameriškem zgledu odprl lokal za aktivne športnike in ljubitelje športa, kjer bi podal kratko zgodovino moje športne kariere. Rad bi videl, da bi postal zbirališče mladih, kot je v navadi v ZDA.

Še zadnje vprašanje: obožuje te veliko mladih; kaj lahko svetuješ mladim košarkarjem, ki bi radi šli po tvojih stopinjah?

Najprej bi staršem svetoval, naj otroke pustijo, da se ukvarjajo tudi z več športnimi panogami: šport je namreč izredno pomemben za telesno rast. Jaz sem se šele pri petnajstih letih odločil za košarko: prej sem se ukvarjal z nogometom, plavanjem in atletiko.

Če pa hoče kdo postati odličen košarkar, naj ve, da sta požrtvovalnost in prepričanje najpomembnejša. Višina ni bistvena: igral sem z nizkimi košarkarji, ki so bili pravi asi (eden takih je bil Fischetto).

Sicer je prave talente težko ustaviti: kmalu jih opazijo trenerji, sponzorji jim ponujajo denar, začne se ples obljub – vendar je ob koncu kariere vsega konec. Športna kariera je kratka, nato si vsakdo mora pomagati sam: mladim športnikom zato svetujem, da zaključijo vsaj višjo šolo, da jim bo nato laže.

Hvala lepa za intervju.

Psihozanimivosti

Homoseksualnost je sporno vprašanje, o katerem je danes veliko govora. Prisotna je pri 4% ljudi, če se nanašamo na osebe, ki imajo redne homoseksualne odnose celo življenje. Ali je to bolezen ali ne? Pogled nanjo se je v zadnjih letih večkrat spreminjal: sprva je bila smatrana za perverzno, potem za deviacijo, danes pa v glavnem za alternativo heteroseksualnih odnosov (zato ne moremo govoriti o pravem zdravljenju homoseksualnosti). Oseba, ki je nagnjena k istemu spolu, potrebuje psihoterapevtsko pomoč samo tedaj, ko trpi in ko si sama želi spremeniti svoja spolna nagnjenja: če ji to pomoč odvrnemo, se bosta lahko že obstoječemu psihičnemu trpljenju pridružili globoka depresija in tesnoba z vsemi posledicami, ki jih prinašata.

Jasno pa nam mora biti, da ne moremo s psihoterapijo spremeniti homoseksualca, ki je že sprejel svoja nagnjenja: naše ravnanje bi v tem primeru ne obrodilo zaželenih sadov (v preteklih letih so takim homoseksualcem dobavljali električne tresljaje v trenutku, ko so tele osebe kazale zanimanje za moški spol: želja je bila namreč, da bi na ta način homoseksualce dokončno odvrnili od svojih nagnjenj; kljub temu pa se ni v teh osebah nič spremenilo).

Grafološka analiza igra danes zelo važno vlogo v psihodiagnostiki, saj lahko z njeno pomočjo razberemo, kako nekatere osebe doživljajo svojo homoseksualnost. V grafologiji ne obstaja en sam znak homoseksualnosti, pač pa lahko spoznamo nagnjenje iz kombinacije grafoloških znakov: npr. moške pisave so pretirano okrogle; način pisanja je nežen; v ospredje stopajo znaki prevelike občutljivosti; primanjkuje levi rob; zelo razvit je spodnji del črk j, g, p in f.

Andrej Zaghet

Študent naj bo

Študent naj bo goji velike ambicije in je tudi zmožen uresničiti svoj načrt, saj je sposoben braniti svoje interese za vsako ceno. Če ga drugi ogrožajo, se jim najprej upira, nato pa jih lahko tudi zbode z besedami. Njegova pisava je odraz človeka, ki je preusmeril svoj energetski potencial navzven: energija, ki je v njem, lahko namreč najde izhod v aktivnosti, v trmi in v originalnih mislih, s katerimi privlačuje pozornost, saj jih zna podajati na jasen način. Ker se v njem stalno rojevajo nove ideje, želje in občutki, se tudi njegovo razpoloženje zelo naglo spreminja.

Oddaja Profondo Nord, ki je polemiko sprožila, je bila predvajana na tretjem programu italijanske televizije 22.10.'91 ob 22.45, posneta pa je bila ob 20.30 v dvorani Silvio Pellico v ulici Amarian. Oddajo je vodil popularni God Lerner.

Daniel

Taka pisava izraža negotovost, zapiranje vase in avtokritiko: levi rob lista se namreč oži, medtem ko je večkrat razdalja med eno besedo in drugo pretirana. Včasih se Danielovo obnašanje kaže v popolnem nasprotju s tistim, kar sem prej povedal: v teh trenutkih namreč izstopa trma, s katero skuša Daniel prikriti drugim svojo notranjo slabost. Nagnjenje pisave na desno me je opozorilo, da bi se tale fant rad približal družbi, neka notranja pregrada pa mu ne dovoljuje, da bi napravil tale korak: energija ni našla pravega izhoda v zunanjem svetu, zato pogojuje notranjost in povzroča nemir in nihanje razpoloženja, ki se izražata tudi v spremembi načina pisanja.

HARMONIJA TO JE SPOSOBJE, SOGLASJE, SKLADNOST, ZAKONOM
USTREZAJOČA UBRANOST MED DELI IN CELOTO.

Za učilko pesnikova je bila, na primer, narejena velika organizem, v katerem je lepa harmonija med močjo in mejnimi, samovoljo in zakonom, svoboda in mera, prednostmi in pomankanjem.

Mali traven

Zvestoba, marljivost in močan čut odgovornosti so glavne značilnosti, ki izstopajo iz pisave dekleta, ki si želi, da jo imenujemo Mali traven. To dekle je umirjeno in potrpežljivo z ljudmi, večkrat je tudi previdno v obnašanju in zelo dobro opazuje vse, kar ga obdaja. Do bližnjega je prijazno, včasih lahko nekoliko sramežljivo: ko pa se naveže na nekoga, mu je to dekle zmožno razkriti svoje želje in čustva in mu ostati zvesto. Ko notranje sile povzročajo v Malem travnu napetost, jih to dekle preusmerja v aktivnost: ker zna biti vztrajno pri svojem delu, je sposobno doseči cilj, ki si ga je zastavilo. Včasih pa sile pogojujejo notranji svet in povzročajo tesnobo.

Tučček je bil priden učenec. Vedno je naredil domačo nalogo takoj, ko je prišel iz šole. Abta ne je ničel in neke poteme ne je žel igral me dvorišče. Ker je bil priden, ste mu otele in učenice ob koncu naslednjega leta kupile lepo, novo žogo. Dal ji je ime Žojica. Bil je zelo vesel, da je dobil prijateljico. s katero se ko lahko igral me

Veronika

Veronikina pisava izraža strah pred bodočnostjo in pred avtoanalizo: ker se namreč boji, da bi s pogledom vase prišle na dan lahko negativne in nesprejemljive reči, osredotoča svojo pozornost navzven, t.j. na svoj videz in na vsa dejanja, ki jih počenja. V družbi si želi, da bi se drugi zavedali njene prisotnosti: tukaj večkrat ocenjuje dogodke, ki se odvijajo okrog nje in v svetu, na subjektivni ravni, saj je vsa njena pozornost osredotočena vase.

Pri opravljanju svojega dela je skrbna, natančna in previdna; zaradi trme ne sprejema rada nasvetov, kako naj bi popravila kako svojo napako ali kako naj bi se obnašala v določeni situaciji. Vsak nov in nepričakovan dogodek jo spravlja v krizo, saj se Veronikin način obnašanja težko prilagaja novostim.

Čudi kot vmišavaneje cerkvi in njenih oblastojan - strvenikor v nekatera temeljna pomembna upravljanja, za kar naj bi bila najbolj odgovorna komisija za pravičnost in mir, ki jo vodi obr.

DVA PRISPEVKA V NAREČJU

Večkrat slišimo, kako se nekateri pritožujejo, češ da narečja izginjajo, saj jih mladi ne poznajo več; no, pri Rasti smo hoteli stvar razčistiti: odkrili smo, da je narečje mladim blizu, saj ga uporabljajo doma in s prijatelji iz istega naselja. Tu imamo dva taka primera: avtorja sta Igor Bogatec, doma iz Sv. Križa, in Matej Santi, doma iz Boljunca. Dragi bralci, prepričani smo, da boste pri branju uživali; če pa teh narečij ne poznate, vam predlagamo, da se preizkusite v izgovorjavi – in nas presenetite s sestavkom pisanim v vašem narečju! V uredništvu se bomo res potrudili, da bomo pri branju zgleдали kot pravi domačini! Nam ne verjamete? No, kar preizkusite nas... Pa še to bi radi dodali: opravičujemo se vam za ne popolnoma strokoven zapis besedil; upamo, da nam ne bo nihče zameril.

Neva Zaghet

MUAJ DUM (Igor Bogatec)

Če pomislem ne malo, kašen je muaj dum, se zevjem, de pravzaprou ves Križ je muaj dum. Jemem štrnajst ljet in vseh teh štrnajst sem jeh pësu u Križu. Križ je mičkena ves, u ketjeri je strëšno malo mladine, ma prou zetu so u isti klapi muleti ud štrnajst du usnajst ljet.

Če prou u Križu ni nč kej tašnega in ni nobjenega kraja, u ketjerem se bi lahko mi divertjerele, sem usjeleh kontjent, de ževim tu. Zame ni ljepšega ku jet poljeti zs prijatli dul h mulu jenu nert on toč. Jest rečem, de kraji, kuker so mul, guspuduava griža, svjeti Primož,

Trnoče pr plošči, monte Kukolo, jenu še terko drugeh, jeh ni u nobenmu kraju, ku samo u Križu. Tudi Kržani so fejt ledje. Duasti je starih peškekurjov, ke se radi spominjejo cejtov, u ketjereh so uoni djeleli tiste škeline ze prit du mula jen pole, ke so piheli ze prit nazaj gor. Če onga ud njuh uprašas, ka ga je najbolj veselilo djelet, ti bu že usak udgovoru, de najbolj je bjou kontjent, keder je ulovu suejega prvega tuona.

Jest sem kontjent, de sem Kržan, šaldo sem ponosen, de sem "te mali Štuæk", kuker me poznaju starši ledje. Kontjent bi bjou tedi, če bi bjou Bibčou, Čefurjov ali Simčov – važno je samo, de sem Kržan.

NA LAVATOJAH (Matej Santi)

Ambet, ku še nej bluo uede pu šišah, su hadile žjenske n lavatoje pret

štrace. Paljeta je še kr šluo, ma pozime, ku je pihelo jenu zmrazavalo, je bluo nej-slabje; vse štrace suo sje strdile jenu več boto suo ljetjele ravne kut deske duel v Vale, kemr lahko videmo denes tistje ugruomne bruče uede nafte.

Jenu kašne čakole suo ble tabet na lavatojoh! Te babe suo znale defarje cjele Daline! Jenu bužec tiste, k jm je peršu na usta; sz usake muše je rato uen sluan! Ma še največ suo upravljale Šarneke, največ bogate kmjete z vasi. Ma Šarneke suo ble pametne ledje jenu več ku tualko se niso nenka primle. Ma kašne druge, ku suo slišele, ka se po vase govori ud njuh, so čuhle nus dva mjesce, de be lahko imjeli ubjelen ječmen.

Jenu taku se je šluo naprej dva doluga ljeta, dukr nejsjo spelali uede du te naše zakuetne vasi.

Mladinska pevska skupina v Marijinem domu v Rojanu ob 30-letnici slovenske liturgije.

Antigona, ki ni videla odra

“Živim zato, da ljubim, ne da črtim.” Prebirala je te verze s takim občutkom, s tako doživetostjo. Njen glas je zvenel v tihem razredu tako mehko, nežno, pa vendar tako odločno in prepričano. Ko bi se bil človek zasanjal in slišal njene besede, njen glas, bi mislil, da ima pred sabo samo Antigono, ujeta v Sofoklesovih verzih. Tako se je uživala v tisto branje, da je prevzela pozornost vseh, tudi tistih, ki so izrabili vsako najmanjšo priložnost, da so malo poklepali.

Naenkrat jo je profesor prekinil. Njen mehek glas se je zgubil po razredu. Profesor je nemoteno nadaljeval s svojo lekcijo; niti enkrat se ni ozrl po dijakih, da bi pogledal, ali mu sledijo.

Verica je pogledala skozi okno. Gosta bela megla ji je zakrivala razgled. Z drobnim kazalcem je začela packati po potni šipi. Z mislijo je bila čisto drugje; sladek nasmeh ji je osvetlil zamišljen obraz. Že od otroških let je poznala Antigonino zgodbo. Vedno se je zabavala, ko ji je starejši brat pripovedoval, kaj so brali in se učili v šoli; posebno pa je bila navdušena nad Antigono. Znova in znova je hotela slišati bratovo pripoved. Ko je včasih ostala sama doma, je stopila v mamino sobo in oblekla njeno spalno srajco, ki ji je segala do pet. Splezala je na nočno omarico in se navdušeno šla Antigono. Bila je še majhna, vendar je že takrat recitirala tiste verze, kot bi se bila res znašla na pravem odru.

Strmela je skoz okno. Sanjala je, kako bo igrala na pravem odru; kot poklicna igralka bo prvič nastopila z Antigono. Že je računala, da se bo po končani višji šoli vpisala na igralsko akademijo in zapustila rodno mesto Sarajevo.

Od takrat so minila tri leta. Verica je bila sedaj že v četrtem letniku. Njene želje so bile še vedno iste, a v njenem življenju se je marsikaj spremenilo. Vojna je divjala že tretje leto in morila Veričine sanje. Večkrat je na skrivaj jokala; tiho otroško stokanje v temnem kotu Veričine sobe je bil dokaz njene šibkosti.

S strahom v očeh je hodila po ulici. Na tej in oni strani ceste je bilo kameenje, vse naokoli ostanki bombardiranih hiš. Njene tanke nožice so se ob vsakem koraku stresle; ni si upala se ozreti, ker se je bala tega, kar bi lahko videla. Nenaden oster klic je pretrgal smrtno tišino: “Verica, Verica, pohiti!” Verica se je prestrašeno obrnila in videla starejšega brata. Oddahnila si je in začela teči proti njemu. Hrupen vik, kričanje, stokanje... Verici je močno počilo v ušesih in še naprej ji je bobnelo v glavi. Ničesar ni videla, z rokami si je stiskala glavo in se tiščala, sklonjena na tleh. Počasi je vstala in pogledala naokrog. Visok plamen se je dvigal pred njo in gost, smrdljiv dim ji je udarjal v nos. Drobcji saj in pepela so razmetano frčali krog ognja. Še se ni dobro zavedela, kaj se je zgodilo, ko je zagledala na tleh ležeča telesa. Zdrvela je in vsa iz sebe klicala brata. Klečala je ob krvavem truplu in še naprej vpila, kot bi jo lahko slišal: “Alja, zbudi se!” Zbegani ljudje so dirjali mimo, vsak je nekoga iskal in upal, da ga ni med ležečimi trupli. “Pomagajte!” je še glasneje zakričala Verica, a nihče ni

imel časa zanjo. “Pomagajte!” je še naprej vpila. Starejši človek se je mimogrede ozrl in dejal: “Kaj mu češ, saj je mrtev; beži raje, da ne poberejo še tebe!” “Ali naj ga pustim tu? Pomagajte, da ga odnesem!” “Beži, dekle, pusti fanta tam, saj ti bo le v oviro!” Verica se niti za trenutek ni obotavljala, zbrala je vse svoje moči in zgrabila mrtvega brata. Bil je pretežak za njeno šibko telo, tako da so njegove noge drsale ob tla. Imela je obe roki krvavi in kri je še naprej kapljala na njeno belo bluzo. Bila je čisto izmučena in njen dom je bil še daleč. Stisnila je zobe in še močneje povlekla mrtvo telo. Solza ji je kanila iz oči in sama sebi je dejala: “Mogoče je tudi res, da sva si podobni...”

Erika Baldé je za to pripoved prejela drugo nagrado na literarnem natečaju, ki ga je ob dnevu slovenske kulture letos priredil Slovenski kulturni klub. Žirija je svojo izbiro takole utemeljila:

Pripoved je oblikovana spretno, s tenkočutnostjo in smislom za psihološko poglobitev. Odlikuje se tudi po humanističnem pristopu do aktualne problematike.

Pesnik Ciril Zlavec gost SKK. Predstavila ga je prof. Zora Tavčar.

Mrežinih 15 minut

Nekoč so menili, da je naš planet zelo obširen: letal še ni bilo, ladje pa so si komaj začele utirati pot na daljše prekoceanske proge, sedaj pa se človek počuti skoraj že omejenega. Nič ni več posameznih celin, ampak vse je postalo tako imenovani "vesoljni pisker", v katerega vsakdo izmed nas lahko namaka svojo zajemalko. Ena od zmesi tega "vsemernega močnika" pa je tudi informacijska tehnologija. Zadnje sredstvo, ki je doseglo svojih "15 minut slave" je Internet, ki v resnici obstaja že od polovice sedemdesetih let. Ime naj ne zavede kakega fanatičnega oboževalca italijanskih nogometnih klubov, saj nima s tem prav nobene zveze.

Internet je namreč zveza različnih računalnikov povezanih v veliko mrežo preko telefonskih kablov. Njen prvotni namen je bil omogočiti izmenjavo znanstvenih informacij med raziskovalci različnih oddaljenih dežel. Kasneje so se na to mrežo vključile tudi različne ustanove, ki niso bile aktivne na znanstvenem področju. To gibanje je potem naraslo do takega števila, da sedaj komaj še uspe prenesti ogromen tok podatkov.

Če predsednik ZDA Clinton obljublja ustanovitev informacijskih avtocest, druge države prav gotovo ne spijo. "Fino", boste rekli "kaj vsega koristnega bom lahko izvedel preko nje". Žal mi je, da vas moram razočarati, ampak pred nedavnim je prišla na dan vest, da si različni uporabniki ne pošiljajo bogve kako zanimive in spoštovanja vredne informacije (prav gotovo ste že razumeli, kaj to pomeni).

To dogajanje o Internetu me zelo spominja na Ezopovo basen o gori in miški. Kljub temu pa je le prinesla vsaj kaj koristnega. Upam, da se vse to ne bo izjalovilo, da bomo vzklikali (če parafraziramo neki znan rek): "Internet je mrtev. Naj živi Internet!"

Učna ura (foto Ivan Strmole, nagrajen na fotografskem natečaju Mladike).

Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani.